024_NLV1QU_20170211_VKN51_00.qxp_Sir Edmund 2016 9/02/2017 14:40 Page 25

der die met een radicaal hervormingsprogram de door nepotisme, simonie, corruptie en aflaathandel geteisterde katholieke augiasstal wilde uitmesten. In zijn voortvarende aanpak, opkomen voor de armen en eigen kloosterachtig sobere levensstijl, die sterk met de luxezucht van de curieprelaten contrasteerde, lijkt hij, ook Geurts wijst daarop, sterk op de huidige paus.

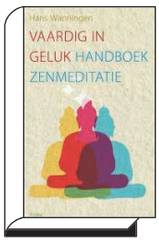
'Wij beseffen dat bij de Heilige Stoel veel verwerpelijke dingen zijn gebeurd', zo liet Adrianus zijn nuntius Francesco Chieregati de Rijksdag in Neurenberg toespreken, 'en het is geen wonder dat de ziekte van het hoofd naar de ledematen, van de pausen naar de prelaten is afgegleden. Sinds lang is er niet één die iets goeds heeft gedaan, absoluut niemand.'

Zijn woorden herinneren aan de kerstboodschap waarmee Franciscus in 2014 zijn curiekardinalen bijna een hartverzakking bezorgde. Adrianus poogde de door hem als scheurmaker verketterde Luther de pas af te snijden door zelf stevig in te grijpen, en zo met een contrareformatie-avant-la-lettre de reformatie te voorkomen.

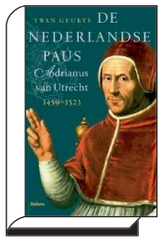
De tijd om daarmee succes te hebben, was hem niet gegund. 'Hij kwam te vroeg voor Rome en te laat voor Luther', aldus de auteur. Voor de Italianen bleef hij een tussenpaus, die met zijn ascetische zuinigheid aan de artistieke bloei een einde dreigde te maken – want de positieve keerzijde van de spilzucht der Borgia's en de Medici's heetten natuurlijk wel Michelangelo, Leonardo en Rafaël.

In werkelijkheid was Adrianus overigens minder kunstvijandig dan zijn reputatie wil; religieuze kunst kon (anders dan die van het heidense antieke Rome) op zijn sympathie rekenen, hij liet verder bouwen aan de St. Pieter, en zijn benoeming van zijn portrettist Jan van Scorel tot hoofd van de pauselijke kunstcollecties heeft, na diens terugkeer naar Utrecht, in Nederland de renaissance in de schilderkunst ingeluid.

Thomas von der Dunk

NON-FICTIE
Hans Wanningen
Vaardig in geluk – Handboek zenmeditatie
★★★★☆
Asoka;
320 pagina's; € 22,95.

NON-FICTIE
Twan Geurts
De Nederlandse paus – Adrianus van Utrecht 1459-1523
★★★☆☆
Balans;
320 pagina's; € 27,50.

*Een aanrader tussen de overdaad aan **gelukkig-in-zes-weken-en-zeven-stappen**-boeken.*

Filosoof en zenleraar Hans Wanningen gelooft niet in wondermiddelen, wel in het trainen van de geest.

Geluk voor gevorderden: een zenmeester wordt achterna gezeten door een tijger, springt over de rand van het ravijn, grijpt zich vast aan een tak aan de wand en ontwaart een andere tijger in de kloof beneden hem. Een minder fijn moment? Voor u en voor mij, maar niet voor een gevorderde op het pad der aandachtstraining. Die ziet namelijk dat er aan de ravijnwand wilde aardbeien groeien en doet daar meteen zijn voordeel mee.

Wie bovenstaande 'weinig realistisch' vindt, moet de tijgers vervangen door bazen, boze twitteraars en andere roofdieren die ons in het moderne leven achterna zitten. Het motto van *Vaardig in geluk* van Hans Wanningen, filosoof en zenleraar, komt van de Amerikaanse moleculair bioloog Jon Kabat-Zinn, grondlegger van wat bekend is geworden als mindfulness: 'Je kunt de golven niet tegenhouden, maar je kunt wel leren surfen'.

Tegen het aantal boeken in het genre over 'geluk' leggen alle andere genres het tegenwoordig af, althans in kwantitatieve zin. Geen branche ook die zoveel weerzin oproept. Dat komt door een overdaad aan gelukkig-in-zes-weken-en-zeven-stappen-boeken. Wanningen vat die categorie samen onder de noemer: 'doe wat ik zeg en je wordt gelukkig'.

In de schappen van spirituele boekhandels wemelt het ook van de auteurs die uitleggen hoe je gelukkig kunt worden door je handen te openen voor de kosmos. Wanningen citeert een klassieke Loesje: 'New Age, u zweeft, wij vangen.'

Vaardig in geluk is niet kosmisch en bevat geen zevenstappenplan. Wat kán werken, stelt de auteur, kost altijd tijd, is nooit een wondermiddel en zit hem bovenal in het trainen van de geest. Geluk begint vaak met het ontmaskeren van 'halfbakken vormen van geluk'. Herman Brusselmans verklaart nooit langer dan veertig minuten achter elkaar gelukkig te zijn. Wat hij bedoelt, stelt Wanningen, is dat hij nooit langer in een toestand van uitbundige vreugde verkeert.

Een groep die ook nooit langdurig geluk ervaart, is de groep die geluk definieert als genot. Die valt al te vaak ten prooi aan wat in de economie de wet van de afnemende meeropbrengst heet: het eerste glas bier op een zomeravond smaakt beter dan het negende.

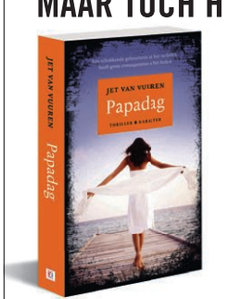
Er zijn veel mensen die geluk verwachten van 'grote gebeurtenissen' als een relatie of een wereldreis – die moeten bijna altijd constateren dat 'hun geluksniveau' al na een paar maanden weer verrassend als vanouds is. Een substantiële groep andere mensen definieert geluk als 'domweg geluk hebben' en hoopt op mazzel en meevallers.

Wie niet te veel op zulk dom geluk wil rekenen, openstaat voor 'geluk zonder mazzel', maar niet voor kosmisch of zevenstappengeluk, neme uit de schappen over geluk *Vaardig in geluk*. Waar is de ingang?, vroeg de leerling aan de zenmeester. 'Hoor je het ruisen van de beek? Daar is de ingang.' Wie dat zweverig vindt, moet de zin nogmaals lezen.

Olaf Tempelman

Advertentie

EEN TIKKELTJE VERKNIPT, MOORDLUSTIG, MAAR TOCH HERKENBAAR...

Maud wordt via Facebook gechanteerd. Alleen als ze op tijd betaalt, zal haar gezin niet te weten komen wat zich vroeger bij haar thuis heeft afgespeeld. De strijd met de tijd wordt voor Maud een strijd op leven en dood.

Karakter Uitgevers B.V.
www.karakteruitgevers.nl

PAPADAG DE NIEUWE BESTSELLER VAN JET VAN VUUREN

ISBN 978 90 452 1150 3 - Prijs: € 15,00 - Ook verkrijgbaar als e-book